

Gondolatok és kísérletek

az egyetemi felvételi rendszerrel kapcsolatban

(Folytatás)

is egy jelentéktelennek látszó megfigyelésből indult ki. Ha a ráccsalóknak intravénásan tust fecskendezett be, akkor azokon a helyeken, ahol az állat bőrét csipesszel megfogták, sokáig maradó szürke foltok keletkeztek, mert a kis vénák endotél sejteit fagocitálják a tus-szemcséket, majd átadják az erek külső felszínén levő pericitáknak, amelyek azokat a kötőszövetbe tovább szállítják. Kiderült, hogy a szövetek minden izgalma, különösen a bőrizzigató szerek (pl. a capsaicin) hatása hisztamin szabádit fel és ez aktivizálja az endotél sejteket és a hystiocytákat. Ennek a granulopexisnek nevezett jelenségnek nagy szerepe van a szervezet védekezésében, érthető tehát, hogy sok kutató foglalkozott vele, akik mind megerősítették Jancsó és munkatársai eredményeit és csak akörül folyt később vita, hogy egyedül a hisztaminnak van-e ilyen aktiváló hatása, vagy más szöveti hormonok is. Megint egy kis észlelés vezette Jancsót új, nagy és még ma is beláthatatlan horderejű felfedezéséhez, a capsaicin deszenzibilizáló (érzéstelenítő) hatásának felfedezéséhez. Mielőtt azonban munkarejét ennek a kérdésnek szentelte volna, hozzáfogott életműve másik nagy témájának a colloid-ananyagok tárolásának összefoglaló megírásához. 1955. őszén jelent meg a „Speicherung” című kötet, amely legnagyobb részét saját vizsgálatainak alapszik, mivel rendszeres kutatások ezen a területen előtte alig folyt. El fogultság nélkül állíthatom, hogy azok a mikrofotogramok amelyek az a pharmanológus készítette fénymikroszkópos vizsgálatok maximális teljesítő képességét érik el. Tovább fejleszteni ezeket csak elektronmikroszkóppal lehet, s ezt Jancsó is tervezte.

AZ A RÉGI MEGFIGYELÉSE, hogy a véralvadástól a fibrin kiválásának megakadályozásával gátolják a fagocitózist, vezette Jancsót élete utolsó nagy témakörének, a gyulladásnak a tanulmányozásához. Számos új módszert dolgozott ki a gyulladások kísérleti előidézésére és intenzitására mérésére. Jancsó sokáig azon a véleményen volt, hogy a gyulladás elindítója a fibrin kiválása — később derült ki elektronmikroszkópos vizsgálatokkal, hogy a gyulladás első jelensége az endotél-sejtek összetapasztó ún. cementanyag keletkezése, amiként kiemlik a plazma és a szétes tromboticát indítják el a fibrin kiválását — s megállapította azt is, hogy a véralvadást gátló ritka földfének komplex sói, továbbá a germanin, a novirudin, poliantin, a liguál, stb. mind meggátolják a gyulladást. Kutatásai ezen a területen is alapvetőek és fölfelelik mindazt, amit erről tudunk. A capsaicin deszenzibilizációval kapcsolatos széles körű vizsgálatai vezettek el a neurogen eredetű gyulladások régóta vitatott kérdéseire is. 1959-ben tartott erről az akadémián egy emlékeztető előadást és 1965-ben az Orvosi Hetilapban megjelent utolsó magyar nyelvű közleményében ismertette részletesen azokat a kísérleteit, amelyek hiánytalanul magyarazzák az idegrendszer szerepét a gyulladásban és lehetővé teszik a neurogen faktorok tüzetes tanulmányozását. Korai tragikus halála megfosztotta attól, hogy a Nemzetközi Pharmakológus Kongresszuson összefoglaló előadását megtarthassa, ennek megírása is tanítványaira maradt. Ők folytatták tovább annak a kérdésnek a tanulmányozását is, hogyan befolyásolja a capsaicin deszenzibilizáció a hipotalamusban levő hőérzékes receptorok működését. Ezek a kutatások, amelyeket most már elektronmikroszkópos vizsgálatok is kiegészítenek, új perspektívákat nyitnak a hőszabályozás életana területén is.

Azt szerettem volna érzékeltetni, hogy korunk egyik legzsenidísőbb kutatójának életműve bár látszólag szétágazó problémákkal foglalkozik, mennyire kerek egészet képez, amit egy lángelme gondolatai fognak össze. A tudományak az a tornya, amely ezen életmű eredményeképp oly egyszerűen emelkedik ki a tudomány épületéből, természetesen nincs, nem lehet teljesen befejezve; folytatásra, újabb építőkre vár. A mester gondolatai tovább élnek a tanítványokban, az ő útmutatásai szerint tovább folthatnak ezek a kutatások, amelyek öregbítik a szegedi egyetem és az egész magyar orvostudomány hírnevét.

Issekkut akadémikus előadása után dr. Tóth Károly rektor meleg szavak kíséretében adta át a vastappal üdvözölt nagyenyvű tudósnak a Jancsó Miklós Emlékéremet és a róla szóló díszes okiratot, valamint a 10 ezer forintos Jutalomdíjat. A Jancsó Miklós Emlékérem nyitó aktusaként április 11-én az egyetem Gyógyszerstudományi Kara és a Gyógyszerstudományi Egyesület tudományos ülést rendezett, amelyen az egyetem több oktatója, tudományos munkatársai ismertette újabb kutatásait.

AZ ORVOSI FELVÉTELI VIZGÁKON különösen nehéz teszi a pszichológiai tesztvizsgálatok bevezetését az orvosi pálya és az orvosképzés különleges volta. A fent idézett „pályatükör” színterén „emberfeletti-ember” képét vetíti elénk. A pozitív Jókai-hősökre emlékeztet az az ifjú, aki e követelményeket egyszemélyben teljesítheti. Ha azonban a realitásoknál maradunk, akkor is megdöbbentő az a sokrétűség, amit az orvosi pálya fogalma magában rejt és ahol más-más feltételeket szab a környező orvosi, a rendelőintézeti orvosi, a kórházi- vagy kórházi orvosi, a manuális szakmákban vagy máshol specializált szakorvosi, a kutató orvosi, a laboratóriumos, a röntgenes stb. működési terület vagy szakképzés. Csak arra gondoljunk, hogy egyetemünk klinikáin sok száz olyan orvos dolgozik, aki szakorvos, kutatóorvos és oktatóorvos egy személyben! A felvételi vizsgán minderről még a jelölt sem tudhat úgy szólván semmit, mégkevésbé a felvételi bizottság. Ráadásul az orvosképzés maga — a dolog természeténél fogva — feladatoként az általános orvos, a szakmailag jól képzett, kommunista orvos típusát tűzi ki a kiképzés céljúl. A fentiekből rögtön érthető, miért idegenkednek sokan a tesztvizsgálatok bevezetésétől.

Határozottan állíthatjuk azonban, hogy megfelelően választott pszichológiai vizsgálati eljárásokkal és meghatározott feltételek betartásával jól megközelítő képet kaphatunk a vizsgált egyén alkalmasságáról. Nem szabad szem elől téveszteni azt az elvet, hogy az egyén alapos és megbízható megismeréséhez az individuális tesztvizsgálatok mellett az ún. „hosszmetetszi”-anamnézis, valamint az „elbeszélgetés” elengedhetetlen. Következésképp a csoportvizsgálatok önmagukban általában a durva szűrés lehetőségét adják és a kapott eredmények használhatósága labilis. Az individuális tesztvizsgálatok azonban sok időt és jó szakembert igényelnek, a vizsgálati szakmai tudása és a tesztek értékelésében való gyakorlottsága nagyon lényeges. Nem kevésbé jelentős az idő tényező az „elbeszélgetés”, az exploráció alkalmazásához és ez is a pszichológus szakember feladata.

VEGÜL IS TISZTAZUNK KELL a pszichológiai eljárások bevezetése előtt, hogy milyen intellektuális funkciókról, személyiség-jellemzőkről kívánunk tájékozódni. Az ehhez szükséges (minél többféle) tesztek, feladatokat kiválogatjuk, biztosítjuk a megfelelő szakembereket és az időt. A körültekintő vizsgálathoz 3—4 óra szükséges.

Az 1967. évben orvosegyetemünkre felvételre jelentkezteteken kísérletekben és tapasztalatok gyűjtése céljából — végeztünk pszichológiai vizsgálatokat. A nagyszámú jelentkező miatt kénytelenek voltunk eltekinteni a legcélszerűbb módszertől az individuális vizsgálatról és a durvabb, szűrés lehetőséget nyújtó csoportvizsgálatokat végeztük. A módszerek közül a RÉVÉSZ—NAGY-féle figyelem-, a CSIRSZKA-féle motivációs- és a Mondatkiegészítő vizsgálatokat választottuk. A csupán 3 vizsgálati módszer miatt elhatároztuk

azt is, hogy a felvételt nyertekkel az ősz folyamán pótlólag elvégezzük a RAVEN-féle intelligencia tesztvizsgálatot, valamint a Zulliger-féle projektív személyiség-vizsgálati tesztet. A pszichológiai vizsgálatokat a fizika és a biológiai írásbeli után végeztettük, ezért sajnos csak egy óra állt rendelkezésünkre. A felvételizőket a vizsgálat kísérleti jellegéről tájékoztattuk, valamint közöltük, hogy eredményeik felvételüket, pontszámukat nem befolyásolják. A feladatokat — előzetes megbeszélés után — az írásbeliket vezető „elnökök” ismertették és a vizsgálatok ők vezették le.

Az alkalmazott módszerek rövid ismertetése és az azokkal szerzett tapasztalatok:

(Egyelőre csak a felvett hallgatók adatait dolgoztuk fel. Az értékelésből a Mondatkiegészítő eljárást jelen közleményben kihagytuk.)

A RÉVÉSZ—NAGY-féle figyelemkoncentráció vizsgálatok a feladat szerint a vizsgált személyeknek (továbbiakban vsz) egy megadott számhoz — esetünkben 116-ból kiindulva — fejből kellett hozzáadni először 1-et, a kapott számhoz 2-t, majd az így nyert számhoz 3-at. Az összegeket a jegyzőkönyvre leírták, és ebben a logikai sorrendben egy percen keresztül végezték az összeadást. Egy perc elteltével, jelre, — tapsra — az összeadást abbahagyták, illetve a logikai sorrend szerint következő összeget a következő oszlop elejére írták kiinduló számnak, majd az összeadást tovább folytatták. Ezt 10 percen keresztül végezték. Tehát 10 perc elteltével 10 számoszlopot kaptunk.

ÉRTÉKELÉSE AZ ISMERT MÓDON történt, vagyis összeszámoltuk a leírt számokat, ez az N. Majd az összes hibák — amit H-val jelölünk — összeszámolás után kiszámítottuk a teljesítményszázalékot (T%).

A kapott értéket, mind a N-t, mind a T%-ot összehasonlítottuk a vsz-ek korosztályára — és műveltségi fokára jellemző standard értékekkel. (Mivel Szegedre vonatkozó standard értékekkel nem rendelkezünk, a budapesti érettségizett fiúk és lányok standard értékeit használtuk fel. Egyébként is a felvételre jelentkezettek lakóhelyüket illetően megoszlanak.)

E vizsgálatok alapján információt kaphatunk a vizsgáltak koncentráció stabilitásáról, fáradékonyságáról, a figyelem ingadozásáról, valamint a figyelem zavarhatóságáról. (Ha pl. a hibák az oszlopkezdesnél mutatkoznak.)

A kiértékeléskor általában a várható eredménynél alacsonyabb adatokat kaptunk. Ezt részben az azal magyarul, hogy fiataljainknak egyrészt nincs kellő rutinjuk az ilyen jellegű felméré vizsgálatokban, másrészt a két írásbeli erősen igénybe vette a teljesítőképességüket, kifáradtak, a vizsgálatok komolyan vették és a felvételi vizsga szituációja amúgy is erős stressz-állapotot eredményezett.

A statisztikai adatok érdekessége, hogy a lányok lényegesen jobb eredményt nyújtottak a fiúknál.

A pályaválasztást nagyon sok körülmény, szempont, indíték befolyásolja. A vágy, vagy érdeklődés bizonyos pályára lehet felszínes ismeretek, hibás önismeret, önértékelés következménye, a vágy és képességek, rátermettség szempontjából adekvát, vagy inadekvát vonzódás. Célszerű ezért egy pályára jelentkező indítékait is megismerni, hogy a jelentkezett miért érdeklődik az általa választott pályára, milyen indítékok jutták, valamint a választott pályában megtalálható-e majd azokat a szükségleteket, melyek személyiségének harmonikus fejlődését elősegítik és nem utolsósorban azért is, hogy a pályaadaptáció feltételei személyiségében megtalálható-e. A pályaválasztás indítékairól a Csirszka-féle motivációs kérdőív vizsgálati eljárással informálódtunk. A kérdőív szereplő 56 mo-

tíváció közül meg kellett jelölni azokat, amelyek a vizsgált egyént a pályára vonzották, vagy a pályaválasztásban szerepet játszottak.

MI AZT A FELADATOT TÚZTUK a jelentkezettek elé, hogy az 56 motiváció közül jelöljék meg azt a 10 indítéket, amelyek alapján az orvosi pálya mellett döntöttek. Az írásbeli felvételt követő szóbeli vizsgán a motivációs kérdőívre adott válaszok a jelöltekkel való elbeszélgetéskor segítséget jelentettek a bizottságoknak.

A leggyakoribb motivációk közül első helyen szerepel: „Másokon lehet segíteni”. Nem kell különösképpen indokolni, hogy az emberszeretet, a betegeken való segítség megnyilatkozása, mint szociális tényező, mennyire lényeges az orvosi hivatást választott egyénél.

(Folytatása következik)

DR. KISZELY GYÖRGY—
DR. WAGNER ADÁM

A főiskola énekkara Nyitrán

A közelmúltban szlovákiai testvér-intézményünk meghívására négy napot Nyitrán töltöttünk. Két koncertet adtunk Kardos Pál főiskolai docens vezényletével a kicsi, de lelkes közönségnek. Műsorunk nagyobb részét Bartók és Kodály művei alkották, stílusosan, hiszen azon a vidéken nagy hagyománya van művészetüknek. Kodály Zoltán Nyitra mellett, Galántán élte gyermekéveit, és Bartókkal együtt később fitt gyűjtötték a Zobor vidéki népdalokat.

Beszélgöttünk az ottani hallgatókkal, s megismerkedtünk a miénnél sok mindenben eltérő oktatási rendszerükkel, körülményeikkel. Bizony, amikor végignéztük a főiskolát, a csodálkozásba egy kis irigység is vegyült. Színes, modern épület ez a most fejlődő városnegyedben. Tágas, korszerűen felszerelt előadók és gyakorlótermek, napfényes, virágos folyosók, hatszáz személyes, finom pasztellel festett díszterem... Még jobban elkápráztatott bennünket egy másik építészeti csoda, az aula, Orion teknőceire emlékeztető vonalaival, vörös, fehér, fekete színeivel, és kitűnő akusztikájával. Vendéglátóink mindig gondoskodtak arról, hogy ne unatkozzunk, olyannyira, hogy pihenni is alig értünk rá. Már megerkezésünk estéjén hivatalosak voltunk a „magyar bálba” — ahogy ők mondták...

A nyitraitak az ősszel már jártak nálunk. A barátságot tovább erősítette a mi vendéglátásunk. A fogadtatás és a búcsú percei, az emlékek íze — mind ezt igazolják.

SZÉLL MÁRIA

Kirándulás

Hasznosan töltötte el a tavaszi szünetet a Jogi Kar második évfolyamának 35 hallgatója. Két oktató, dr. Martonyi János professzor és dr. Tóth Árpád adjunktus elvtárs vezetésével háromnapos kirándulásra vettek részt. Az első napon Szeged—Dunaföldvár—Pannonhalma—Győr—Répceszentgyörgy volt az útirány. Pannonhalmán az apátságban ismerkedtek Répceszentgyörgyön, szálláshelyükön pedig a kastéllal. A nap programját villanyfényes labdarúgómeccs zárta. Korai ébredés után a második nap Nagycenk—Fertőd—Fertőrákos—Sopron útvonalon haladtak, az esti végállomás ismét Répceszentgyörgy volt. Ezen a napon Nagycenken megnézték a Széchenyi-sírboltot, jártak a fertőrákosi kőfejtőben, egy soproni borospincében a kékrankossal kötötték közelebbi ismeretséget, majd a szálláshelyen klubesttel búcsúztatták a napot. A kirándulás befejező napján ismét korai ébredés következett, majd megmászák az Írott-kőt, kijutottak a határig, ittak a Hétfezőforrás vízből, délután pedig Kőszeg nevezetességét csodálták. Utána Veszprém—Székesfehérvár—Dunaföldvár—Kiskunhalas—Szeged útirány után érkeztek haza a kirándulók. A kirándulás történetéhez tartozik még az, hogy ez a három nap mindössze egyetlen százasukba kerül a joghallgatóknak.

SEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Félőls szerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 15-198, 13-500. Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-116, 13-500. A lapot az intézmények pártbizottságai/terjesztik. Ára 50 fillér. Előfizetés egy évre 10 Ft.

Szegedi Nyomda Vállalat

Harc a labdért — a televíziós kamera előtt. Balszerencsésen — meg egy kis bírói segédlettel — végül is döntetlenül ért véget a SZEAC—DVTK mérkőzés. A három gól a csapat fiatal csatárainak eredményességéről vall; a másik három pedig, amit kapott a csapat... Nos, védőjátékossaink jala ezúttal nem volt „betonfal”.